
Przywilej Erekcji Miasta wg prawa magdeburskiego nadany Bieżuniowi przez króla Stanisława Augusta.

Bieżuńskie Zeszyty Historyczne 21, 15-20

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zas a podani Nas w osobne iugie bogactwie Maiektu y w zyciu
amym ziomcem Widmownemu Anozicowi Larnowskiemu iami
wi Wielkiemu Koronnemu Kawalerowi Owoiu Orla Bialego
Nas a Krolewska dopornocz chiac jako chwalebne y znakomite za
cne w Rzeczypospolity zaslugi Jego y dostrzezonoi iu Marciakowi
Naszemu Wiemasi potrzebui y wymagajac chętnie umiastu
pozwolic iakoz terazniuszym system Przywileciem Nasym po
lamy Onemus w Dobrach Swoiu własnych Biezun Lwanzyc
w Wloceczowzhuwie Plockim a Powiecie Siepskim teraznych Aban
wzow y kształt Innych Miasz Koronnych lokawac zaklawac
budowac iasaru grodzami wieczaru abionami uedug swia
dobaria abuwiec y opatrzac Mieszkan kupcow y w
mieszkow Obuwalekow takowate wiec roczau i
inawne przysposobiac umieszczac Lwaw y szelue
pracowac ktore to Miaszokoronnym sposobem
nowacie Biezun wiecznem czasie na znak
z Lwami iu kuzist umiastu do umiastu
skich miec y uzywac bezie
lum poradzkiem to Miasz
ia y Biezun Nas a Krolew
ne ne Magocbarsam naz
nesu y Peronahyuy ktonek Miaszokoronne
dacomy y kuzisterny oddawiac uwielac
ktoreby tuz Prawo iudenskie Magocbarsam
stac y miaszokoronne uwielac uwielac
benedicte unnych Miaszokoronne y
uwielac iudenskie uwielac uwielac
uwielac uwielac uwielac uwielac

W imię pańskie Amen. Na wieczną rzeczy pamięć. My Stanisław August z Bożej łaski Król Polski, Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymujemy teraznieyszym Listem Przywilejem Naszym wszem, wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy. Iż jako naywiększe ztąd wszelkich Państw wstawienie, że nie tylko wielością porządných Miast y mnogością Ludności w onychże ozdobne i zaszczycone, ale że Mieszkańcy w nich zrzednym urządzeniem się y Praw sobie nadanych dokładnym utrzymaniem dostatków y mienia obfitego znakomicie korzystaią y pożytkuią. Tak i my tegoż za Szczęśliwego Panowania Naszego żadaiąc, aby Kray Państw Naszych w podobnąż coraz bardziej wzrastał Sławę a w Miast wielość y ozbobę ich pomnażał się, obywatela zaś a Poddani Nasi w dostarczaiące bogacili się Maiątki y szczęścia. Tym samym końcem Wielmożnemu Andrzeiowi Zamoyskiemu Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu, Kawalerowi Orderu Orła Białego Łaską Naszą Królewską dopomódz chcąc iako chwalebne y znakomicie zacne w Rzeczypospolitey zasługi Iego y doświadczona ku Majestatowi Naszemu Wierność potrzebuia y wymagaia, chętnie umyśliłiśmy pozwolić, jakoż teraznieyszym Listem Przywileiem naszym pozwalamy Onemóż w Dobrach Swoich własnych Biezuń zwanych w Województwie Płockim a Powiecie Sierpskim leżących Miasto na wzór y kształt Miast Koronnych lokować, zakładać, postawić, budować, fossami, groblami, wodami, obronami według swego upodobania obwieść i opatrzeć. Mieszczan, Kupców y wszelkich Rzemieślników Obywatelów iakiegokolwiek rodzaju i Stanu Ludzi sprowadzać, przyspasabiać, umieszczać, Towary wszelkie tamże zwozić y sprzedawać, które to Miasto takowym Sposobem urządzone, mianować się Biezuń wiecznemi czasy na znak zaś albo Pieczęć Wieżę z Literami iak tu iest do stwierdzenia Aktów, Listów y Spraw Mieyskich mieć y używać będzie. Aby zaś dobrym y przyzwałym porządkiem toż Miasto ufundowane było Mocą y Powagą Naszą Królewską Prawo Teutońskie, które się Magdeburgkiem nazywa, także inne wszelkie wolności y Prerogatywy, których Miasta Koronne zażywają Łaskawie nadaiemy y konferuemy, oddalając wszelkie Prawa Polskie y Litewskie, któreby też Prawa Teutońskie Magdeburgkiem mianowane wzruszyć y mieszać mogły, owszem to deklarując, iż na wzór i podobieństwo innych miast rządzić się y Sprawować, a w tym rządzie od samego Fundatora dependować powinno. Magistrat

z wybranych do tego Mężów ustanowić, którzy to jest Radzcy y Ławnicy z pospulstwa sposobnieysi y umiętynieysi teraz, na potym zaś zawsze, gdy mieysce zawakuie Radzcy z Ławników, Ławnicy zaś z Gminnych czyli pospulstwa y przysięę wykonywać powinni. Ten zaś Magistrat z Radzców osób Sześciu, z Ławników zaś także Osób Sześciu składać się będzie do Burmistrzowstwa z pośród Radzców trzech kandydatów co rocznie Dnia Dwudziestego Dziewiętego Miesiąca Listopada wszyscy odbierać będą, a z tych sobie poddanych iednego według woli swoiey Fundator do Rządów w Mieście wyznaczyć y postanawiać będzie. Urząd Ekonomiczny y Siero-ciński naznaczyć y ordynować pożyczki Mieyskie y Ich Ordynacyą Prewenta swoje według upodobania własnego opisać y ułożyć Fundatorowi wolno będzie, który to Magistrat Sprawy wszelkie między obywatelami tego Miasta zachodzące sądzić będą, iako to Sąd Radziecki z Burmistrzem uczynkowie y o wszelakie inne uczynione krzywdy, Ławniczy zaś Sprawy Sukcesyonalne o pieniądze, grunta y inne tym podobne, a tak w sądzie radzieckim iako y Ławniczym na takowe Sprawy, gdy się trafią, po osób trzy zasiadać będzie dla prętszego dogodzenia żądaiącym Sprawiedliwości y ciż Sami czyli w Radzieckim czyli Ławniczym Sądzie przy których zaczęta Sprawa będzie decydować y rozsądzić onęz powinni. Gdy zaś iako do Magistratu przyidzie Sprawa też współ Radzcy y Ławnicy Sądzi maia; Ludzi występnych Swawolnych i wszelką osobę w Mieście y na gruntach onego w świeżo popełnionym uczynku (nie przywłaszczaiąc sobie iednak y Iurisdykacyi swoiey Statutu Toruńskiego Miastu Naszemu Toruniowi we prawach Kryminalnych służącego) łapać, a iezeliby Kryminal popełnił takiego do bliższych Miast to jest do Płocka lub Mławy odsyłać będą powinni, w Sprawach zaś sądzonych Stronie. Dekretu ostatniego (od którego bydz powinna appella-cya) nieprzyimuiącey a to w rzeczy naywięcey Summę pięćdziesiąt Złotych Polskich przynoszącey do samego Fundatora tylko apellacyą nazawsze zachowuiemy. Plebiscita czyli ustawy Bractwa y Cechy wszelkie rzemieślnicze (oprócz Piwowarskiego, gdyż żadnemu z Obywatelów tegoż Miasta likworów wszelkich ani na Swoią własną potrzebę ani na Szynk, robić niewolno będzie) ordynować y Artykuły onym układać za wiedzą y potwierdzeniem Fundatora moc mieć będzie. Cechowi albo przez nich w Kunsztach swoich wyzwoleni Towarzystwem w innych Miastach z takiemiż współczniczyć się y rónemi Im bydz maia do Prawa Mieyskiego wszyscy iakiekolwiek rodzaju byle poddaństwu Obcemu nie podlegli Ludzie y których Prawa publiczne nie wyłączaia przyimowaniu y przypuszczani być powinni. Tenże Magistrat te-

raz y na potem będący y na to baczoŃc y czułoŃc mieć będzie, aby gdy który z Obywatelów tegoż Miasta przez Śmierć niedoroŃc y do rządu niesposobne zostawi Dzieci, takowym przy pozostały Wdowie przydani byli Opiekuni, ieden z poŃród Magistratu, a drugi z Krewnych zakład dostarczaiący do odpowiedzi maiący, Któryby o Maiętku y Dzieciach tych staranie maiąc y z Opieki co rocznie przed Magistratem Rachunek czyniąc do wzrostu tychże dzieci w zupełności wszystkiego dotrzymali y onymże oddali. Żeby zaś tym osobliwszey Łaski Naszey przerzeczone Miasto Biezuń doznało zezwoleniem Fundatora w Naszą Protekcyą onę przyimuiem przerzeczone Miasto Biezuń doznało zezwoleniem Fundatora w Naszą Protekcyą onę przyimuiemy y Gleytem Naszym każdego w nim mieszkaiącego od wszelkiej wiolencyi y gwałtowności zasłaniamy y obwarowane bydź deklaruiemy. Dla pożytków zaś tegoż Miasta Targi Tygodniowe w każdą Niedzielę pozwalamy. Jarmarków cztery także z Przywileiu temuż Miastu dawniey danym wyrażone to iest na Niedzilę Kwietną na Ś. Małgorzatę, na Święto Narodzenia Najswiętszey Panny MARYY, na Ś. Mikołay odprawić się zwykłych potwierdzamy y do tychże Inne cztery, pierwszy na ŚŚ. Trzech Królów, Drugi na Ś. Walenty, Trzeci na w Niebo wystąpienie Pańskie, Czwarty na Święto Wszystkich Świętych corocznie wiecznemi czasy nadaiemy i naznaczamy, na które wolno będzie wszystkim Ludziom iakiegokolwiek rodzaju, stanu i kondycyi Kupcom, handlarzom do użytku pospolitego Towary przywozić, przedawać, kupować, frymarczyć, zmieniać, konie, bydła, zboże y wszystkiego co bydź może potrzebom Ludzkim pożytecznie sprowadzać, handlować, i renegocyować z tym bezpieczeństwem iakoby każdy z nich na pomienione Jarmarki iadąc, idąc, tam się bawiąc i powracając osobliwszym Gleytem naszym był zaszczycony. Na tychże Jarmarkach y Targach zupełną moc y Władzę Iurysdykcji Jarmarkowey we wszelkich Sprawach między kupcami y Ludźmi kupuiącemi y przedawaiącemi zachodzących albo tam opierających się krótkim a bez wszelkiej przewłoki processem do Sądzenia Magistratowi Całemu nadaiemy, zachowuiąc y w takowych Sprawach ukrzywdzonym się bydź czuiącemu apellacyą do Fundatora, aby za tym bardziey Mieszczanie, Kupcy, Sukiennicy, RzemieŃnicy y wszelacy Ludzie do osiadanania y zaludniania pomienionego Miasta Biezuń zachęcenie brali wszystkich Obywatelów, którzy mieszkaią lub mieszkanie tamże przyimają przychylając się w tym do Praw o uwolnieniu od nienależnego Sądu przepisanych Tychże Obywatelów wszystkich y każdego z osobna od Iurysdykcji y Sądów Trybunalskich Ziemskich, Grodzkich y w Sprawach wszelkich wielkich

y małych, potocznych y kryminalnych wyimujemy, odłączamy y uwalniamy y Samemu tylko Sądowi tamtejszemu mieyskiemu, a przez apellacyą Sądowi Dworu iako wyżey inkorporujemy y podajemy, wszelkich na koniec wolności Swobód miejskich Innym Mieszczanom naszym z Prawa służących spokojnie używać pozwalamy. Gruntów zaś Onym przez Fundatora nadanych nie inney kodycyi iak tylko Mieyskiej w tymże samym Mieście mieszkającym lub zamieszkanie mieć chcącym Ludziom przedawać zastawiać, które aby w zupełności y Całości Mieyskiej zostawały żadną nawet Legacyą do iakiego kolwiek Kościoła onychże obciążać za wolą Fundatora zakazujemy y zabraniamy. A gdyby w przyszłym Czasie od którego z dziedziców Miasta tego Bieżunia niniejsze Prawo y Przywilej Nasz w iakim punkcie naruszony y niedotrzymany bydz miał Magistratowi y całemu Miastu dla upomnienia się o to czyli o samą szczególnie manutencyą albo utrzymanie w całości y istocie tegoż Prawa za dobrowolnym Wielmożnego Zamoyskiego Kanclerza W. Koron. Fundatora za zezwoleniem Sad Nasz Assessorski y Nayaśniejszych Następców Naszych na potomne czasy naznaczamy y postanawiamy. Który to list Przywilej nasz wszystkim do Których należy osobliwie iednak Wielmożny y U.U. Dygnitarzów, Urzędników Koron. Y Ziemskich tudziesz Sędziów Trybunalskich, Ziemskich, Grodzkich y innych iakichkolwiek Magistratów wiadomości przywodząc roskazujemy, aby do Xiąg był przyjęty y głosem Woźnego publikowany a oraz przez nich samych zachowany y drudzy aby go zachowali, Starali się dla Łaski Naszej Królewskiej. Prawa Nasze Królewskie Rzeczypospoltey tudziesz Kościoła ś. Katolickiego Rzymskiego wcale zachowując na co dla lepszey wagi y pewności ten List Przywilej Nasz Ręką Własną podpisawszy Pieczęcią Koronną stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia XIII Miesiąca Lutego Roku Pańskiego MDCCLXVII. Panowania Naszego Trzeciego Roku.

(-) *Stanisław August Król*

(-) *Klemens Kozłowski*

Pieczęci W. Koron. Sekretarz.

Źródło

AGAD, Dok. perg., nr 7125; negatyw w zb. M. Przedpełskiego.
Fotokopia i tekst publ. [w:] BZH nr 5, Bieżuń 1995, s. 7-11.